

УДК 796.011.3

ПОКРАЩЕННЯ СТАНОВЛЕННЯ ВІДНОСИН В СТУДЕНТСЬКІЙ АКАДЕМІЧНІЙ ГРУПІ ВНЗ ПРИ ДОПОМОЗІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

Мариненко С.І., Кандиба П.О.

Черкаський державний технологічний університет

У статті проаналізовано проблему становлення відносин в академічній групі, проявлення здібностей студентів у різних сферах, проблемах лідера та лідерства, пропонуються методи їх вирішення при допомозі занять фізичного виховання, спорту та інших факторів.

Ключові слова: студент, група, особистість, відносини, фізичне виховання, спорт.

Постановка проблеми. Однією з необхідних умов життєдіяльності і основною формою поведінки у студентському колективі є адаптація до навчання, умов проживання, спілкування, отримання знань у професійній діяльності майбутнього спеціаліста.

Студентські роки є періодом найбільш інтенсивного соціального формування особистості. Тут проходить період пошуків самоствердження, самостійності, морального становлення, формування соціальної зрілості, розвитку професійних знань, навичок, мислення і способу поведінки. Цей період суттєво впливає на долю і становлення як спеціаліста у подальшому житті. Іде формування особистості. Головне завдання під час навчання повинно полягати в організації спілкування і колективних форм навчання, щоб ці форми давали одночасно максимальні ефекти в пізнавальному і особистісному розвитку людини.

Мета освіти сьогодні – це підготовка фахівців, які здатні забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технічного суспільства через новаторство у навчанні, вихованні, науково-технічній роботі. Наголос робиться на якості освіти, універсальності підготовки випускника та його пристосування до ринку праці, особистісну орієнтованість навчального процесу, його інформатизацію, визначний напрямок у забезпеченні сталого людського розвитку. Україна визначила орієнтири на входження в освітній і науковий простір Європи, прийняла реформу освіти, що допоможе модернізувати освітню діяльність в контексті європейських вимог. У Законі України «Про вищу освіту» наголошується на особливому значенні процесу колективотворення у формуванні органів студентського самоврядування, які мають «сприяти розвитку особистості студента, набуттю ним навичок майбутнього організатора, керівника». Тому в сучасних соціокультурних умовах становлення української державності, інтеграції і глобалізації соціальних, економічних і освітніх процесів, що відбуваються в Україні, а також з погляду перспектив подальшого розвитку, які спрямовані на утвердження демократичних засад, особливо важливим стає питання покращення методів формування студентського колективу в системі вищої освіти. Цьому допоможе становлення відносин у академічній групі, розкриття і розквіт індивідуальності кожного студента.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що ця проблема була і залишається в полі зору

філософів, психологів, соціологів, педагогів, проте деякі її аспекти є недостатньо розкритими, що не дає змоги повною мірою усвідомлювати можливості колективу студентської групи та використовувати їх як ефективний засіб підвищення якості навчально-виховного процесу у вищій школі. Питання інтенсифікації взаємин у студентській академічній групі, яке обумовлене новою соціальною, економічною та міжкультурною ситуацією, знайшло своє відображення і стало об'єктом спеціальних досліджень В. Бучківської, Т. Резніка, Л. Орбан-Лембрик, І. Зязюна, С. Денисюка, М. Свтуха, О. Дубасенюк, Н. Ничкало, І. Бежа та інших вітчизняних і зарубіжних учених.

Дослідженню соціально-психологічних явищ у студентській групі та закономірностей її функціонування приділяється велика увага у вітчизняній психології. Добре відомі роботи Б. Г. Ананьєва, І. П. Волкова, Н. В. Кузьміної, В. Т. Лісовського, М. М. Обозова, В. І. Секуна. Останнім часом з'явилися дослідження також українських психологів Л. М. Жалдак, П. Г. Лузан, В. А. Семиченко та ін.

Над проблемою відносини у колективі працювали і використали у практичній діяльності А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський.

Тема міжособистісних відносин розглядається у роботах Г.С. Абрамової, Н.А. Амрекулова, Л.Д. Столяренко та інших.

Ковальов А.Г., Мясичев В.М. вважають відносинами цілісну систему індивідуальних, виборних зв'язків особистості з різними сторонами об'єктивної діяльності.

Петровський В.А., Горбатенко А.С. виділяють положення особи в системі внутрішньогрупових відносин. Велике значення має взаємодія функціональних ролей при внутрішньогруповому спілкуванні. Цією проблемою займалися В.Г. Ананьєв, Є.С. Кузьмін. Одним з найважливіших феноменів міжособистісної взаємодії, що виражається у сприянні позитивним та протидії негативним вчинкам, діяльності партнерства, вніс великий вклад своїми працями і дослідженнями Н.Н. Обозов. Було розкрито питання про педагогічне спілкування та його педагогічний вплив на вихованців у роботах В.Н. Скосирева, С.Р. Козлова та інших.

На психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів звернули увагу Л.В. Долинська, В.І. Юрченко та також багато учених. Проблеми скорочення періоду адаптації до умов ВНЗ і ролі в ньому фізичного

виховання розглянуто у працях Л.П. Серової, М.В. Севастюк.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Розглядається побудова і покращення становлення відносин, умов психологічного клімату в академічній групі при допомозі занять фізичного виховання, участі у спортивних змаганнях туристських походах, громадсько-суспільній роботі.

Формування цілей статті (постановка завдання). Головною метою є аналіз становлення академічної студентської групи, показати фактори, які покращують умови становлення відносин при допомозі занять фізичного виховання, участі у спортивних змаганнях, туристських походах та інших факторів спрямованих на підготовку до роботи майбутнього спеціаліста на підприємстві та в житті.

Виклад основного матеріалу. Головною метою української системи освіти на всіх її рівнях є створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості як громадянина України, що передбачає виховання культури міжособистісних взаємин; формування навичок правильної поведінки у сім'ї, колективі і суспільстві [1, с. 278].

Куратор групи і кожен викладач працюють не з окремим студентом, а з групою загалом (лекція, семінарське заняття, збори тощо). Тому вони повинні знати побудову і покращення умов психологічного клімату в академічній групі. Студентська група за час свого існування розвивається від офіційно створеної деканатом і наказом ректора групи до згуртованого колективу. Стадії розвитку студентської групи:

1 стадія – асоціація – первинне об'єднання студентів за загальними ознаками, адаптація суб'єкта, як члена нової групи. Група існує номінально за списком деканату. Організатором життя є адміністрація ВНЗ, куратор і староста. Вони висувують вимоги щодо трудової дисципліни, виконання режиму, норм поведінки, які стосуються кожного студента і групи загалом. Взаємини опосередковуються переважно особистісно значимими цілями (група друзів, приятелів). Перш ніж реалізувати свою потребу виявити себе як особистість, яка має засвоїти діючі в групі норми (моральні, навчальні й ін.) і опанувати прийоми і засоби діяльності, якими володіють усі її члени. Через це виникає об'єктивна необхідність «бути таким, як усі», що досягається за рахунок суб'єктивно пережитої втрати тих чи інших індивідуальних рис [5, с. 334-337].

Для студентів розпочинається період адаптації до студентського життя і вимог викладачів, відбувається засвоєння правил внутрішнього розпорядку вищої школи, традицій факультету тощо [2, с. 6-8].

2 стадія – кооперація – адаптація як соціально-психологічна, так і дидактична майже відбулася. Хоча в групі переважають ділові стосунки (спрямовані на досягнення бажаного результату при розв'язанні конкретного завдання в певному виді діяльності), але вже диференціюються і міжособистісні взаємини. Виявляються неофіційні організатори, авторитетні активісти. За ними закріплюються соціальні настанови та керівництво внутрішнім життям групи. Саме актив регулює формальну структуру контактів між членами групи. У студентів проявляється та зростає ін-

терес до справ групи, є готовність проявляти активність щодо їх реалізації.

Соціальні позиції кожного диференціюються, формується громадська думка, групова мораль. Студенти об'єднуються в малі групи (2-5 осіб) і в кожній з'являється лідер. Взаємодія в малих групах виникає на основі симпатій, спільних інтересів, а також індивідуалізації. Вона полягає між досягнутим результатом адаптації (тим, щоб студент став «таким, як усі») і потребою студента у максимальному прояві себе як неповторної особистості, що має свою індивідуальність, яка при цьому не задовольняється. Студент починає шукати способи і засоби для вираження своєї індивідуальності, для демонстрації її в групі.

Важливо своєчасно вживати заходи (бесіда, групові збори) щодо корекції становища окремих студентів у групі, особливо стосовно ізолюваних студентів: залучати їх до спільних справ, доручати їм завдання, щоб розкрити позитивні якості (а можливо і здібності). Треба застерігати від вияву в окремих студентів авторитаризму, зухвалої поведінки, ігнорування інтересів групи. Ступінь впливу керівника на групу в цей період повинна бути максимальною. Загальна вимога до групи на цій стадії така: виявляти чуйність до товаришів, повагу один до одного, допомагати один одному та ін. Лише при таких умовах група досягне вищого рівня свого розвитку.

3 стадія – студентська академічна група стає колективом.

Ознаки студентського колективу:

Кожен член групи безумовно приймає на себе цілі та завдання спільної навчально-професійної діяльності, яка вже має високу ефективність. Група характеризується високим рівнем організованості та згуртованості – це команда однодумців. Згуртованість визначається єдністю ціннісних орієнтацій, співпадають погляди, оцінки, ставлення стосовно подій в групі загалом і кожного її члена. При зближенні оцінок зростає й емоційна прихильність студентів групи до її спільних справ. Структура формального і неформального спілкування співпадає.

Багато членів групи мають статус неформального лідера, або тих, кому віддають перевагу при вирішенні питань життя колективу. Відбувається інтеграція особистості в групі: студент зберігає лише ті індивідуальні риси, що відповідають необхідності й потребам групового розвитку, а також власну потребу здійснити значний внесок у життя групи. Група при цьому певною мірою змінює свої групові норми, вбираючи ті риси студента, що визнаються групою як ціннісно-значущі для її розвитку. Так відбуваються взаємні перетворення особистості і групи.

Кожен студент має певну свободу на індивідуальну думку в групі, яка вислуховується, до якої ставляться з повагою, на неї зважають. Водночас виробляється спільна думка, групова оцінка. Варіанти соціально-психологічної структури студентської групи: відсутність структури взагалі (кожен сам собою або наявні лише попарні зв'язки («діади»); структура, що формується (є мікрогрупи з декількох членів, інші залишаються самі по собі);

конкуруюча структура (наявність 2-3 конкуруючих між собою мікрогруп);

взаємодіюча структура (наявність декількох мікрогруп, що активно взаємодіють при організації та здійсненні спільної діяльності). Варто підкреслити, що емоційні (неформальні) взаємини в студентській академічній групі формуються та проявляються у всій своїй повноті та глибині. Офіційна і неофіційна підструктури повинні доповнювати одна одну, тоді й створюється позитивний мікроклімат у колективі. Важливе значення, з погляду виховних можливостей студентської академічної групи, має те, чи набуває вона для студента статусу референтної групи. Референтна група (еталонна) – це реально існуюча чи уявна група, погляди, норми та цінності якої є взірцем для особистості, за якими вона формує свої життєві ідеали, звряє дії та вчинки. За умови, якщо академічна група стає для студента референтною, створюється атмосфера психологічного комфорту, що позитивно позначається на розвитку особистості майбутнього фахівця в напрямку професійного становлення. Подекуди виникає недооцінка ролі групи у вихованні особистості фахівця.

Самоврядування – хороша школа для виховання керівників-політиків або виробничого підрозділу. Їх роль зараз значно зростає. Окрім того, система самоврядування з боку керівних органів звільнена від авторитарних методів. Самоврядування студентської групи (управління групою офіційним і неофіційним лідером) має бути спрямоване як на виконання кожним членом групи своїх прямих обов'язків, які пов'язані з навчально-професійною діяльністю, на підтримання позитивних тенденцій у професійному зростанні, так і на коригування групових настанов і позицій, які впливають на взаємини членів групи та окремих мікрогруп, покращує настрої, підтримує позитивний мікроклімат, облагодує групові традиції. Результат цієї діяльності повинен бути бажаним для студента і отриманим ним самим.

Проблема лідера та лідерства.

Лідерство – це здатність окремої особистості спонукати інших діяти, «запалювати», надихати їх на певну активність і діяльність.

У практичному плані це здійснює окрема людина, яка висувається групою на основі своїх психологічних якостей і рис поведінки в лідери. Лідер (від лат. Leader – ведучий, керівник) – член групи, який спонтанно висувається на роль неофіційного керівника в умовах певної, специфічної та досить значущої ситуації, щоб забезпечити організацію спільної діяльності людей для найбільш швидкого й успішного досягнення спільної мети.

Лідер покликаний здійснювати переважно регуляцію міжособистісних стосунків у групі, натомість керівник здійснює регуляцію офіційних відносин групи як деякої соціальної організації. Лідерство виникає за умов мікросередовища (яким є мала група), керівництво – елемент макросередовища, тобто воно пов'язане з усією системою суспільних відносин; лідерство виникає стихійно, керівник будь-якої реальної соціальної групи або призначається, або обирається, але так чи інакше цей процес не стихійний, а навпаки – цілеспрямований, здійснюється під контролем різних елементів соціальної структури. Явище лідерства менш стабільне, висунення лідера за-

лежить від настрою групи. Ректорат, факультети, кафедра фізичного виховання проводять у цьому напрямі певну роботу. Щорічно викладачами кафедри фізичного виховання проводяться в університеті різноманітні спортивні змагання, спортивно-масові заходи, свята та спартакіади. Наймасовішими спортивними змаганнями є: Спартакіада «Першокурсник ЧДТУ», спартакіада «Здоров'я» серед професорсько-викладацького складу, спартакіада серед команд студентських гуртожитків, першість ЧДТУ серед факультетів з шахів, шашок, футболу, фугзалу, баскетболу, волейболу, та ряду інших змагань. Дозвілля студентів поєднується з національно-політичним, морально-правовим, художньо-естетичним, трудовим та фізичним вихованням.

До участі у заходах запрошуються зіркові гості, чемпіони. В результаті такого спілкування першокурсник більше довідується про свій заклад традиції, історію, має гордість за свій навчальний вуз і бажання навчатись. Разом з студентами ми провели анкетування на різних факультетах ЧДТУ. При його аналізі бачимо, що найбільше згуртовує групу – це навчання у ВНЗ, на нього дали відповідь – 52%, громадсько-суспільна робота – 43%, спортивні змагання між групами – 35%, туристські походи вихідного дня, також спільні відвідування дискотек, театру, екскурсії в парк, різні міста, та інші заходи, де задіяна студентська група, що вирішує проблему, яка стоїть перед нею. Студенти факультету хімічних технологій та сфери обслуговування (ФХТСО) відмічають, що найбільше згуртовує групу – це навчання у ВНЗ – 41% і туристські походи – 38%, та інші заходи. На факультеті навчаються за спеціальностями туризм, готельно-ресторанна справа, бродильне виробництво і в цьому році спеціальність історія та археологія. Стало традицією святкування Міжнародного дня туриста на факультеті ФХТСО і проведення спортивних змагань, туристичних походів. Вони проводять туристський похід у Дахнівку, де є Сосновий бір, р. Дніпро. Там відбуваються спортивні змагання, конкурси приготування каші, домашня заготовка на певну тематику, оформлення, презентація страв. Крім цього групи повинні приймати участь у конкурсі художньої самодіяльності і виступити зі своїм номером. Кожен студент у різних сферах і конкурсах може показати свої кращі вміння, організаторські здібності лідера, або неформального лідера. Заради перемоги групи у загальному заліку студенти виконують ту роботу, яку ніколи не робили. Спортивні команди ФХТСО завжди зібранні, згуртованні, готові допомогти один одному, мають гарний настрій, розв'язують конфліктні і суперечливі ситуації без зайвого крику і метушні, по-діловому. Ми бачимо, що потрібно брати їхні відносини і роботу деканату за приклад і проводити більше походів, заходів, змагань на рівні академічних груп, а також проведення їх під девізом «Участі у змаганнях і перемоги над собою». У студентів підвищується самооцінка, що вони переможці, допомогли групі, проявляється позитивний мікроклімат.

Самооцінка – це чинник, який надається іншими людьми. Кожна людина повинна відчувати свою значимість з дня народження і впродовж всього життя. Самоцінність визначає шлях лю-

дини. Така людина відчуває себе важливою і потрібною. На основі цього формуються основні складові національної самосвідомості: любов до рідної землі і свого народу, патріотизм і готовність захищати Українську державу. Це показують і останні події на сході України, де прості люди поставили мотив захищати свою Батьківщину, жертвуючи собою.

Великі можливості в цьому має навчально-рухова діяльність на заняттях фізичного виховання для вирішення явища лідерства, завдань здорового способу життя та морального виховання, що обумовлено її змістом, який включає в себе розмаїття інтелектуальних, пізнавальних, емоційних і моральних компонентів, та формами організації, в яких поведінка відкрита для спостереження у різноманітних ситуаціях і емоційних станах [4, с. 368]. Сам зміст навчально-рухової діяльності включає ситуації, які можна використовувати для виховання поваги до слабкого, почуття обов'язку і відданості, відповідальності, власної гідності, гордості, совісті. Тут важливий власний приклад вихователя – приклади прояву моральних і вольових якостей. Обов'язок викладача – використовувати їх як фактор виховного впливу. Вирішальною умовою успіху при цьому є формування єдиної творчої етичної позиції в колективі при оцінці конкретних форм поведінки. Істина втілена в житті, сильніша від тієї, якої навчають словами. Потрібно жити істинами, яких навчаєш. От чому особистий приклад викладача відіграє вирішальну роль на певному етапі виховання.

Під час навчання у ВНЗ необхідна потреба в самореалізації і самозадоволенні в конкретному виді спорту, руховій діяльності та здоровому способі життя. Студенти мають бути адаптовані до реальних соціально-економічних та адміністративно-політичних умов в державі [3, с. 197]. Заняття фізичними вправами мають величезне виховне значення – сприяють зміцненню дисципліни, підвищенню почуття відповідальності, розвитку наполегливості у досягненні поставленої мети. Це однаковою мірою стосується всіх, незалежно від їхнього віку, соціального стану, професії. Фізична культура являє собою складне суспільне явище, яке не обмежене вирішенням завдань фізичного розвитку, а виконує і інші соціальні функції суспільства в області моралі, виховання, етики. Вона не має соціальних, професійних, біологічних, вікових, географічних кордонів, реалізується в таких формах (компонентах), як фізичне виховання (пов'язана з освоєнням фізичних і духовних сил людини), спорт (їх вдосконаленням), фізична рекреація (підтриманням), рухова реабілітація (відновленням). Внутрішнім наповненням кожної з них є поєднання інтелектуального, соціально-психологічного і рухового компонентів, а також певної системи потреб, здібностей, діяльності відносин. Центральним системоутворюючим фактором, що об'єднує всі компоненти фізичної культури, постає фізкультурно-спортивна (фізкультурна) діяльність, спрямована на фізичне вдосконалення людини.

Ми зобов'язані розвивати цінності орієнтації, щоб вони стали внутрішнім компонентом свідомості людини, які відіграють активну роль

у визначенні спрямованості моральної діяльності особистості. Одним з факторів, який допоможе зацікавити студентів у активних заняттях фізичною культурою і спортом є спортивні ігри, які зуміють зорієнтувати у виборі певного виду спорту, розкрити себе як творчу людину не тільки на спортивній площадці, а і при виконанні суспільних і професійних функцій на сучасному виробництві в умовах жорсткої конкуренції. Під час занять фізичною культурою та спортом – тренувань, самопідготовки й змагань – удосконалюються також вольові якості людини – цілеспрямованість, наполегливість, сміливість і рішучість [6, с. 504]. Уроки, засвоєні спортсменами на спортивному полі, потім, як правило, допомагають і в житті. З допомогою спорту реалізується принцип сучасного життя – «розраховувати на самого себе». Це означає, що досягнення успіху залежить насамперед від особистих, індивідуальних якостей, честюлюбства, ініціативи, працьовитості, терпіння, вольових навичок. Складні взаємини змагальної боротьби та ігрового співробітництва, постійна взаємодія тих, що грають, більш-менш широка мінливість ігрових умов, завдань, практичних дій і пов'язаних з ними зусиль – ось найбільш характерні особливості. Їм властиві й інші особливості, наприклад, виконання учасниками певних ролей, прояв творчої активності в діях, регламентація дій правилами, висока емоційність ігрових занять і т. п. Відносини між тими, що приймають участь у процесі змагальної боротьби завжди повинні укладатися в суворі рамки певних норм поведінки, незмінно залишаючись товариськими. Кожен гравець обов'язково зобов'язаний керуватися принципами чесної боротьби і неухильно слідувати заздалегідь встановленим правилам. На тих же підставах товариства і чесної боротьби необхідно будувати відносини взаємної співпраці у академічній групі. При цьому головним мотивом має бути спільність прагнень колективу. Тільки в результаті такого підходу поступово формуються і установлюються цінні моральні якості особистості (почуття колективізму, товариського обов'язку, честі і відповідальності, дисциплінованість, люб'язність, скромність та ін), виробляється вміння володіти собою, свідомо керувати своїми переживаннями. Проблема оптимізації педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі є традиційно актуальною, один зі шляхів її вирішення полягає в посиленні професійно значимих якостей особистості студентів.

Висновки з даного дослідження. 1. Головною метою української системи освіти на всіх її рівнях є створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості як громадянина України, що передбачає виховання культури міжособистісних взаємин; формування навичок правильної поведінки у сім'ї, колективі і суспільстві.

2. Студентська група за час свого існування розвивається від офіційно створеної деканатом і наказом ректора групи до згуртованого колективу.

3. Найбільше згуртовує групу – навчання. На це запитання дали відповідь 52%, громадсько-суспільна робота – 43%, спортивні змагання між групами – 35%, потім спільні відвідування дис-

котек, театру, туристські походи вихідного дня та інші фактори.

4. У процесі занять фізичною культурою, спортом, туристськими походами загартується воля й характер, вдосконалюється вміння управляти собою, швидко й правильно орієнтуватись у різноманітних складних ситуаціях, вчасно приймати рішення, розумно ризикувати, або втримуватися від ризику.

5. Всі заходи повинні викликати задоволення і допомагати у згуртованості групи, і починатись

з участі в змаганнях за команду своєї академічної групи в першості факультету. Потрібно створювати у студентів такий психологічний стан, щоб вони сприймали це як захоплююче, намагалися його зберегти.

Перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку. В подальшому працювати над тими темами, які вимагають спільної роботи всіх членів групи у заходах, походах, спортивних змаганнях і інших заходах, які допомагають згуртувати студентський колектив.

Список літератури:

1. Бех І.Д. Виховання особистості: навч.-методичне видання // І.Д. Бех // К.: Либідь, 2003. – С. 278.
2. Березовський Ю. Вуз тисячоліття / Ю. Березовський // К.: Освіта, 2010. С. 6-8.
3. Корлінська С.В. Клубна форма організація фізичного виховання у Вищих навчальних закладах: дис. канд. наук з фіз. Виховання і спорту / С.В. Корлінська // Львівський державний університет фізичної культури, 2007. – С. 197.
4. Куцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання. Методика фізичного виховання різних груп населення / Т.Ю. Куцевич // К.: Олімпійська література, 2012. – Т. 2. – С. 368.
5. Подолян Л.Г. Психологія студентської групи. Практикум. Навч. посіб. / Л.П. Подолян, В.І. Юрченко // К.: Каравела, 2008. – С. 334-3376.
6. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання навч. пос. / С.І. Присяжнюк // К.: центр учбової літератури, 2008. – С. 504.

Мариненко С.И., Кандыба П.О.

Черкасский государственный технологический университет

УЛУЧШЕНИЕ СТАНОВЛЕНИЯ ОТНОШЕНИЙ В СТУДЕНЧЕСКОЙ АКАДЕМИЧЕСКОЙ ГРУППЕ ВУЗ ПРИ ПОМОЩИ ЗАНЯТИЙ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И СПОРТА

Аннотация

В статье проанализировано проблему становления отношений в академической группе, проявление способностей студентов в различных сферах, проблемах лидера та лидерства, предлагаются методы их решения при помощи занятий физического воспитания, спорта и других факторов.

Ключевые слова: студент, группа, личность, отношения, физическое воспитание, спорт.

Marynenko S.I., Kandyba P.O.

Cherkasy State Technological University

IMPROVEMENT OF RELATIONS IN A STUDENT'S ACADEMIC GROUP OF A HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT WITH THE HELP OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Summary

The article analyzes the problem of the relations formation of in the academic group, the display of students' abilities in various spheres, the problems of leader and leadership, and proposes methods for their solution with the help of physical education, sports, and other factors.

Keywords: student, group, personality, relationships, physical education, sport.